

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Strategia on laaja-alainen ja tavoitteet perusteltuja. Toimenpidelinjaukset ovat vielä yleisellä tasolla ja niistä puuttuu konkretiaa. Niiden pohjalta varsinaisia toimenpiteitä on kuitenkin luontevaa tarkentaa ja myös laajentaa. Strategiassa ei vielä nimetä vastuutahoja toimenpidelinjausten yhteydessä, vaikka strategian alkuosassa mm. käydäänkin läpi alan toimijoita.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

-

Kommenttinne lukuun 5.1

Kulttuuriympäristö-, kulttuuriperintö- ja arkkitehtuurikasvatus selkeästi kaikkien ulottuville tuotuna auttaisi tulevaisuudessa lisäämään tietoisuutta ja kulttuuriperinnön merkityksen tunnistamista. Nykyisin syntyvä ympäristö on tulevaisuuden kulttuuriympäristöä ja -perintöä, minkä vuoksi rakentamisen ja ympäristön tasoon, laatuun ja kestävyteen tulee kiinnittää huomiota. Kulttuuriperintökasvatusta onkin käsitelty toisaalla strategiassa.

Tavoitteissa mainittua kulttuuriperintöä hyvinvointia lisäävänä voimavarana voisi tässä kohtaa käsitellä hieman laajemminkin. Esimerkiksi hoidettu kulttuuriympäristö säilyessään vaikuttaa viihtyisyyteen sekä asukkaiden ja alueen toimijoiden hyvinvointiin. Arjen ympäristöillä on merkitystä.

Kommenttinne lukuun 5.2

Kulttuuriperintö ja kulttuurin nouseminen arvostuksessa kulutuksen yläpuolelle olisi kestävä kehitystä. Tärkeä ja ajankohtainen teema ja on hyvä, että kulttuuriperintö on yhdistetty kestäväan elämäntapaan. Kulttuuriympäristö voi auttaa löytämään ratkaisuja ja malleja kestäväan rakentamiseen, asumiseen ja kaupunkisuunnitteluun. Esim. rakennusten sijoittaminen pienilmaston kannalta suotuisasti, pihatoimintojen ja ikkunoiden suuntaaminen vuorokaudenajat huomioiden, kestävä materiaalien käyttö ja veden ohjaaminen pois rakenteista sisältävät kulttuuriperintöömme.

Kulttuuriympäristöjen kestävä käyttö ja hoito edellyttää taloudellista panostusta, joten kulttuuriympäristöhankkeiden (kuten vanhojen rakennusten korjauksen) rahoituksen varmistaminen ja lisääminen on tarpeen. Toimenpidelinjauksissa rahoitusta ei mainita kulttuuriympäristöjen yhteydessä. Hyvä, että myös perinnebiotoopit ja muinaisjäännökset on mainittu tässä yhteydessä. Myös maisema on osa kulttuuriympäristöä ja sekin olisi hyvä sisällyttää tekstiin. Korjaushankkeiden yhteydessä tulisi entistä enemmänkin ottaa huomioon myös kohteiden lähiympäristöt ja niihin perinteisesti liittyvä kasvillisuus.

Tavoitteena olevan kulttuuriperintöarvojen, luontoarvojen ja ekologisen kestävyuden tavoitteiden yhteensovittamista voitaisiin edistää monipuolisemman toimenpidevalikoiman avulla. Arvojen yhteensovittaminen sekä kulttuuriperinnön huomioiminen ilmastonmuutoksen kannalta edellyttää myös normeja.

Kommenttinne lukuun 5.3

Digitaalisuus korostuu ajassamme, eikä sen merkitystä voi vähätellä, mutta samalla on oltava tietoisia sen riskeistä, mahdollisesta lyhytikäisyydestä kulttuurissamme ja ilmastohaitoista. On hyvä tiedostaa digitaalisten aineistojen tuhoutumisen ja tallennusmuotojen käyttökelvottomuuden mahdollisuus tulevaisuudessa. Myöskään kaikilla kansalaisilla ei ole mahdollisuutta hyödyntää digitaalisia aineistoja, joten saavutettavuus on hyvä huomioida.

Kommenttinne lukuun 5.4

Kulttuuriperinnön taloudellisen arvon esiin tuominen on tärkeää. Tavoitteet ja toimenpidelinjaukset ovat oikean suuntaisia ja on hyvä, että mm verotukselliset keinot on nostettu esiin rahoituksen yhteydessä. Rahoituspohjan laajentumiselle olisi hyvä täydentää toimenpiteitä.

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

-

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

-

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidättekö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Toimeenpano suunnitelman laatiminen on tärkeää, sillä siinä on mahdollista konkretisoida ja tarkentaa strategian toimenpidelinjauksia sekä määritellä käytännön toimenpiteille vastuutahoja. Myös toimenpiteiden toteutumista olisi hyvä seurata.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Mahdollisimman laajan osanottajajoukon huomioivaa sekä alueellista että laajempaa osallistamista, johon mahdollisimman moni alan toimija voi osallistua. Erityisesti paikallisten toimijoiden aktiivinen osallistaminen luo edellytyksiä toimenpiteiden toteutumiseksi jatkossa.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Mm. kulttuuriympäristön suojelun ja hoidon edistämisessä sekä avustusten jakamisessa.

Virkki Kirsti
Varsinais-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue,
alueidenkäytön yksikkö